

Schoolondersteuningsprofiel

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Algemene gegevens	3
2.1 Algemene gegevens	3
2.2 Christelijke identiteit	3
2.3 Waar staan we voor	3
2.4 Kengetallen	5
3. Basisondersteuning en extra ondersteuning	6
3.1 Basisondersteuning en extra ondersteuning	6
3.2 Arrangementen	6
3.3 Welke leerlingen kunnen er niet binnen het Christelijk Lyceum begeleid worden.	7
3.4 Ondersteuningsstructuur	7
3.4.1 Ondersteuningsroute	8
3.4.2 Expertisepunt	9
3.4.3 Vormen van overleg rondom ondersteuning	12
4. Conclusie en ambities	13
5. Ontwikkelagenda	13
Bijlage 1 Ondersteuningsroute	14
Bijlage 2 Niveau van basisondersteuning en extra ondersteuning	15

1. Inleiding

Voor u ligt het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van het Christelijk Lyceum te Apeldoorn. In dit SOP staat hoe de school de ondersteuningsstructuur heeft ingericht. We hanteren het format van het Samenwerkingsverband, zodat alle gegevens en beschrijvingen van alle scholen vergelijkbaar en stapelbaar zijn in een totaaloverzicht. Hiermee wordt inzichtelijk of er een continuüm van ondersteuning wordt aangeboden en of er voor iedere leerling met een ondersteuningsbehoefte passend onderwijs geboden kan worden.

Het SOP is voor leerlingen, ouders, medewerkers en samenwerkingspartners van het Christelijk Lyceum. Het geeft een beeld van wat wij met ons team kunnen realiseren op het gebied van basisondersteuning en welke extra ondersteuning ingezet kan worden of eventueel extern ingeroepen kan worden. In het SOP staan onze ambities vermeld, maar het geeft tegelijkertijd ook onze grenzen aan.

Het SOP geeft de huidige stand van zaken van de ondersteuning binnen de school weer. Ieder jaar wordt het SOP aangepast.

2. Algemene gegevens

2.1 Algemene gegevens

School:	Christelijk Lyceum
Bezoekadres:	Jachtlaan 108, 7313 EC Apeldoorn
Postadres:	Postbus 2939, 7301 EH Apeldoorn
Tel.nr.:	055-3575200
E-mail:	info@christelijklyceum.nl
Website:	www.christelijklyceum.nl
Brinnummer:	08SG06
Bestuur:	Veluwe Onderwijsgroep stichting CVO
Rector:	I.M. Janmaat

2.2 Christelijke identiteit

Het Christelijk Lyceum is vanzelfsprekend een Christelijke school. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn, dat vinden we belangrijk. We gaan eerlijk en open met elkaar om, we luisteren naar elkaar en veroordelen elkaar niet. Dit komt de sfeer op onze school zeer ten goede. Zowel leerlingen als medewerkers voelen zich snel thuis op onze school.

We starten iedere dag met een bezinningsmoment in de vorm van een dagopening in de klas. In zo'n dagopening is het gesprek rondom een bepaald thema, gebeurtenis of actualiteit belangrijk. We putten onder andere uit de thema's en teksten uit Oase Magazine. Bij elk thema is rekening gehouden met een Bijbelse invulling, maar de inhoud is breed en in eigentijdse taal geformuleerd. Veel teksten zijn niet expliciet religieus maar grijpen terug op Bijbelse motieven.

Het vak levensbeschouwelijke vorming is een rode draad door alle leerjaren heen. We vinden het belangrijk dat je je eigen en andermans overtuigingen leert herkennen en onder woorden weet te brengen. We leren je nadenken over je eigen levensvisie en te luisteren naar andermans visie. Je leert vooral om met begrip en respect met elkaars meningen om te gaan. Zelfreflectie, kritisch denken en compassie zijn kernwoorden.

Verder geven we uiteraard vorm aan onze Christelijke identiteit via onze vieringen (Kerst, Pasen, Pinksteren).

2.3 Waar staan we voor?

We staan voor goed onderwijs! We behalen goede onderwijsresultaten, al jaren, en we leiden jongeren op tot burgers met voldoende zelfvertrouwen en zelfverantwoordelijkheid. We bieden goed onderwijs van hoge kwaliteit in een veilige sfeer. Dat is onze missie. We geven vorm aan burgerschapsonderwijs, waarbij veel aandacht uitgaat naar persoonsvorming en socialisatie.

Leren Centraal, dat is ook te lezen in ons schoolplan 2020-2022. We stellen het leren centraal en zien dit in de meest brede zin: leerlingen leren, collega's leren, leren in kennis en kunde, als persoon in vorming, in de maatschappij van de toekomst.

Een drietal kernwaarden bepaalt onze houding en gedrag: ambitie, betrokkenheid en verantwoordelijkheid. We leggen de lat voor de ander én onszelf hoog, we voelen ons verbonden met het werk dat we doen en ons onderwijs daagt uit tot zelfkennis, -sturing en – verantwoordelijkheid voor onszelf en de ander.

We vinden het ook belangrijk om ieders talenten zo goed mogelijk te benutten en verder te ontwikkelen. Je talenten zijn je immers niet voor niets gegeven. Je kunt in de eerste drie leerjaren

uiting geven aan je talenten via één van de vier talentklassen: Sport-, Kunst- Bèta+ of Xtra (Spaans) klas.

Speerpunten

We geloven onze missie te bereiken via de volgende speerpunten:

1. Iedere leerling & collega wordt gekend als individu
2. Het onderwijs is voor iedere leerling & collega uitdagend
3. Talent van iedere leerling & collega wordt optimaal benut
4. Iedere leerling & collega zit op de juiste plek
5. Iedere leerling & collega voelt zich veilig

We beloven:

- Goed onderwijs, via gepersonaliseerd leren en loopbaanleren
- Hoge kwaliteit, via kwaliteitszorg en profilering
- Goed werkgeverschap via professionalisering en persoonlijk leiderschap.

In ons schoolplan 'Leren, in en met de wereld 2020-2021-2022 kun je er meer over lezen.

2.4 Kengetallen

Schoolgrootte:

Aantal medewerkers:	Schoolleiding	4	(4 Fte)
	OP	103	(77,5 Fte)
	OOP	24	(18,1 Fte)
	Totaal	131	(99,6 Fte)

Kengetallen leerlingenpopulatie van de afgelopen vier schooljaren en het huidige schooljaar

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Totaal aantal leerlingen	1245	1310	1391	1382
Leerlingen in intern ZAT	43	39	28	49
Leerlingen in extern ZAT/Kernteam	23	14	12	11
Leerlingen naar VSO	2	1	4	2
Leerlingen van VSO	2	1	0	1
Leerlingen naar Schakelvoorziening	1	1	2	1

Leerlingpopulatie

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Gymnasium/VWO 2 tm 6	347	398	465	462
Havo 2 tm 5	388	415	464	458
Mavo 2 tm 4	289	233	207	206
Brugklassen	221	264	255	256

3. Basisondersteuning en extra ondersteuning

3.1 Basisondersteuning en extra ondersteuning

In het kort verstaan we onder **basisondersteuning** de door het Samenwerkingsverband (SWV) afgesproken preventieve en licht curatieve interventies:

- eenduidig geldend voor het gehele samenwerkingsverband;
- binnen de ondersteuningsstructuur van de school;
- onder regie en verantwoordelijkheid van de school;
- waar nodig met inzet van expertise van andere scholen;
- soms met inzet van ketenpartners;
- zonder indicatiestelling;
- op het overeengekomen kwaliteitsniveau planmatig uitgevoerd.

De afspraken over de invulling van de basisondersteuning worden op het niveau van het Samenwerkingsverband gemaakt en gelden in principe voor alle scholen binnen dat Samenwerkingsverband. Basisondersteuning is er voor alle leerlingen binnen de school. Zie bijlage 2.

De **extra ondersteuning** omvat alle vormen en combinaties van onderwijs, ondersteuning en/of begeleiding die de basisondersteuning overstijgen en kan worden aangeboden door deskundigen uit het Expertisepunt. Dit wordt vastgelegd in een OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP). De ingezette ondersteuning is een middel om de doelen die gesteld zijn in het OPP te halen. Het OPP wordt in overleg met ouders opgesteld en ondertekend. Extra ondersteuning is voor leerlingen met een grotere en/of complexere zorgvraag. Indien nodig kan externe hulp ingeroepen worden. Zie bijlage 2.

De grens tussen basisondersteuning en extra ondersteuning wordt door het samenwerkingsverband bepaald. Aan de bovenkant wordt de extra ondersteuning begrensd door het beschikbare budget van het Samenwerkingsverband.

3.2 Arrangementen

We spreken van een arrangement als het onderwijs en de ondersteuning van de leerling deels buiten de school plaats vindt. Dit is tijdelijk en kan ook slechts een gedeelte van het (les)programma zijn. Het Samenwerkingsverband wordt op de hoogte gesteld van de inzet van een arrangement.

Arrangementen tussen scholen

Volgt een leerling die extra ondersteuning ontvangt en dus een OPP heeft vanwege die extra ondersteuning vakken of onderdelen op een andere school, dan noemen we dit een arrangement. De leerling kan ook het volledige programma volgen op de andere school. Dit mag maximaal 3 maanden duren.

Arrangement Schakelvoorziening

Voor toelating tot de schakelvoorziening is een toekenningsbesluit van het VO Loket Passend Onderwijs nodig. In het startgesprek worden de doelen opgesteld aan de hand van het OPP van de VO-school, deze is leidend.

Arrangementen bij een specialistische onderwijsvoorziening

Soms is specialistische onderwijsondersteuning nodig. Dat kan door een leerling tijdelijk in een specialistische voorziening te plaatsen. De leerling is dan tijdelijk buiten de school. Voorbeelden van specialistische voorzieningen zijn: BREIN support, De waterlelie, Via ReVa en Prepare 4 work.

Arrangement VSO

Soms lukt het niet om binnen een reguliere school de leerling voldoende te kunnen begeleiden. Dan is het mogelijk een leerling tijdelijk te plaatsen in het VSO. Een tijdelijke (gedeeltelijke) plaatsing binnen het VSO kan de school zelf met de gewenste VSO-school regelen. Er wordt dan eerst een MDO of een kernteamoverleg gehouden waarbij alle betrokkenen aanschuiven. Het VO loket Passend Onderwijs kan aanschuiven en adviseren. De VO-school, ouders, leerling en de VSO-school stellen zelf het arrangement op met de doelen, de termijn en de samenwerkingsafspraken, en ondertekenen deze.

3.3 Welke leerlingen kunnen er binnen het Christelijk Lyceum niet begeleid worden?

Leerlingen op het Christelijk Lyceum worden voorbereid op het behalen van een diploma op Mavo, HAVO of VWO niveau. De inzet is erop gericht leerlingen die het in zich hebben op een van deze niveaus een diploma te behalen binnen onze school passend onderwijs te bieden. Zijn er bij de aanmelding van een leerling twijfels over de haalbaarheid hiervan en/of is vanaf de start duidelijk dat extra ondersteuning ingezet moet worden, dan wordt dit door de toelatingscommissie in overleg met het Ondersteuningsteam beoordeeld. Zorgen en twijfels worden met ouders besproken; eventueel wordt samen met ouders naar een passender onderwijsplek voor hun kind binnen Apeldoorn gezocht. Als specifieke problematiek zich aandient tijdens de schoolloopbaan van een leerling, dan zullen alle inspanningen worden geleverd om deze leerling voor het Christelijk Lyceum te behouden, zolang de leerling zich op een gezonde manier kan blijven ontwikkelen binnen onze school.

Mogelijkheden voor extra ondersteuning worden beperkt door het aantal leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte in een klas, door de beschikbaarheid van expertise binnen de school en soms ook door de financiële mogelijkheden van de school of vanuit het Samenwerkingsverband.

Het Christelijk Lyceum kan niet in de ondersteuningsbehoeften voorzien van leerlingen:

- die een sterk individueel gerichte ondersteuningsbehoefte hebben;
- waarvan de ontwikkeling ernstig stagneert en/of het onderwijsaanbod en welbevinden van de leerling niet meer in balans zijn;
- waarvan niet aan de fysieke ondersteuningsbehoefte kan worden voldaan;
- wanneer de veiligheid van de leerling zelf of van anderen binnen de school in gevaar komt;
- die dermate storend gedrag vertonen binnen de groep dat het onderwijsleerproces voor alle groepsgenoten ernstig verstoord raakt.

De school zal elke behoefte aan extra ondersteuning individueel laten beoordelen door het IZAT (Intern Zorg Adviesteam) of door het Kernteam, en waar nodig in samenwerking met het VO loket Passend Onderwijs van het Samenwerkingsverband.

3.4 Onderwijsondersteuningsstructuur

Binnen deze paragraaf komt aan de orde welke expertise binnen de school aanwezig is, de manier waarop ondersteuning in de school georganiseerd is en hoe de ondersteuningsroute binnen het Christelijk Lyceum vanaf de instroom van de basisschool verloopt. Na de ondersteuningsroute, schematisch weergegeven in bijlage 1 en beschreven in paragraaf 3.4.1, worden in paragraaf 3.4.2 het Expertisepunt en de taken en verantwoordelijkheden van de medewerkers binnen dit Expertisepunt toegelicht. In overleg met mentoren, docenten, coördinatoren, teamleiders en OOP zijn zij met name verantwoordelijk voor de extra ondersteuning zoals die binnen de school ingezet wordt. In paragraaf 3.4.3 worden de overlegvormen rondom de ondersteuning kort toegelicht.

3.4.1 Ondersteuningsroute

Uit bijlage 1 wordt duidelijk hoe de ondersteuningsroute vanaf de instroom in de brugklas binnen de school vorm krijgt.

De basisondersteuning is daarin wel te onderscheiden, maar niet te scheiden van de extra ondersteuning. Basisondersteuning gaat over in extra ondersteuning als de ondersteuningsbehoeften van de leerling de basisondersteuning overstijgen. Deze ondersteuning kan geboden worden door deskundigen uit het Expertisepunt, maar ook extern ingeroepen worden.

Leerlingen stromen vanaf de basisschool op verschillende niveaus binnen in de brugklas van het Christelijk Lyceum. Soms is vanaf de start duidelijk dat er een leerling extra begeleiding en ondersteuning behoeft in het Voortgezet Onderwijs. Na de warme overdracht door de basisschool en/of zorgen van de ouders worden deze leerlingen en hun ouders uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek op school waarin concrete ondersteuningsbehoeften van de leerling besproken en verhelderd worden en afspraken worden gemaakt over de inzet van ondersteuning in klas 1. Na dit gesprek wordt voor deze leerlingen direct een zogeheten OPP (Ontwikkelingsperspectiefplan) opgesteld. Naast een ontwikkelingsperspectief (een na te streven uitstroomniveau) worden in dit OPP belemmerende en bevorderende factoren in het onderwijsleerproces van de leerling beschreven, doelen voor het eerste schooljaar opgenomen, ondersteuningsbehoeften van de leerling beschreven en gemaakte afspraken m.b.t. de ondersteuning vastgelegd.

Onze ervaring leert dat deze zorgvuldige manier van werken in veel gevallen veel problemen kan voorkomen bij de overgang van PO naar VO en door de nieuwe leerling en zijn of haar ouders als erg plezierig wordt ervaren.

Bij leerlingen die niet vanaf de start al in beeld zijn bij het Expertisepunt zijn mentoren, docenten en ouders vaak de eersten die signaleren dat een leerling ergens moeite mee heeft. De mentor is het eerste aanspreekpunt binnen de school voor de leerling en zijn ouders. Mentor en ouders delen hun zorgen met elkaar en bespreken wat er gedaan kan worden om de aanwezige begeleiding zo snel mogelijk aan te pakken. In veel gevallen zijn eenvoudige acties en/of interventies voldoende om de leerling verder te helpen en zorgen weg te nemen. Blijven zorgen langer bestaan, dan zal de mentor deze zorgen bespreken met de coördinator en/of teamleider en nagaan welke ondersteuning vanuit de basisondersteuning aan de leerling geboden kan worden.

Wat kan de mentor, de coördinator, teamleider of een docent doen om de leerling te ondersteunen? De mentor is in dit stadium altijd verantwoordelijk voor het overleg met en terugkoppeling naar ouders. Zij houden als direct betrokkenen met elkaar in de gaten of de inzet en individuele afspraken voldoende zijn voor het welbevinden en op niveau kunnen presteren van de leerling.

Als blijkt dat de ondersteuning ontoereikend is en/of de expertise van direct betrokkenen overstijgt, dan wordt de leerling door mentor en coördinator met toestemming van de ouders bij het IZAT aangemeld.

In het IZAT worden de aanmeldingen geanalyseerd en wordt beoordeeld of er binnen de basisondersteuning nog meer gedaan kan/moet worden of dat extra ondersteuning nodig is. Bekeken wordt welke ondersteuningsbehoeften de leerling heeft en welk lid van het ondersteuningsteam de leerling hierin kan ondersteunen. Voor leerlingen die gebruik (gaan) maken van extra ondersteuning binnen het onderwijs wordt ook nu weer een OPP opgesteld, zo veel mogelijk in samenspraak met ouders en gericht op overeenstemming over wat de leerling typeert en wat hij/zij nodig heeft om succes te kunnen hebben op school en een beoogd diploma daadwerkelijk te kunnen halen. In het OPP kan beschreven worden welke ondersteuning de leerling nodig heeft binnen de school, van de mentor, van ouders, docenten en van het ondersteuningsteam/Expertisepunt. In het IZAT wordt de begeleiding gemonitord en wordt geëvalueerd of de begeleiding passend en voldoende is. Samen met de mentor onderhoudt het betrokken lid van het Expertiseteam de contacten met de ouders.

Het Christelijk Lyceum hecht veel waarde aan het gezamenlijk optrekken van school en ouders in de ondersteuning van hun kind. Ouders zijn ervaringsdeskundigen en kennen hun kind het best en het langst; zij geven vanuit hun perspectief aanvullende informatie over het functioneren van hun kind op school. Door in gesprek te zijn wordt de ondersteuning beter afgestemd op wie het kind is en wat hij/zij nodig heeft; en daarmee wordt het uiteindelijke resultaat van de ingezette maatregelen in de meeste gevallen effectiever.

Als de ondersteuningsbehoeften van de leerling groter en complexer zijn en (mogelijk) het ondersteuningsaanbod van de school overstijgen, kan de leerling besproken worden in het Kernteam. Ketenpartners denken dan mee en adviseren omtrent de ondersteuning van de leerling binnen en buiten de school. Een leerling kan ook bij het VO loket Passend Onderwijs van het Samenwerkingsverband worden aangemeld ter consultatie.

Ditzelfde loket besluit in voorkomende gevallen ook over een eventuele plaatsing binnen de (boven-schoolse) Schakelvoorziening en over toelating tot het speciaal onderwijs.

3.4.2 Expertisepunt

In 2016 hebben we een Expertisepunt (EP) opgericht. Dit is een fysieke ruimte waar het Ondersteuningsteam kantoor houdt en waar leerlingen opgevangen en begeleid kunnen worden. Tevens is het Expertisepunt een bundeling van kennis op het gebied van ondersteuning. Dit kunnen zowel interne- als externe deskundigen zijn.

Collega's, leerlingen en ouders kunnen in het EP terecht voor advies.

In het EP zijn werkzaam:

- Ondersteuningscoördinatoren
- Orthopedagoog/GZ psycholoog
- Leerlingbegeleider
- Opvangconciërge
- Remedial teachers
- Schoolmaatschappelijk werker
- Kernteam bestaande uit; Leerplichtambtenaar, Schoolverpleegkundige, Schoolmaatschappelijk werker en Ondersteuningscoördinator

De basisondersteuning is geïntegreerd binnen de taken en verantwoordelijkheden van alle mentoren, docenten, coördinatoren, teamleiders, schoolleiding en het ondersteunend personeel. De verantwoordelijkheid voor de extra ondersteuning ligt grotendeels bij de Ondersteuningscoördinator en de leden van het Ondersteuningsteam/EP in samenwerking met mentoren, docenten, coördinatoren en teamleiders. De eindverantwoordelijkheid voor de ondersteuning aan leerlingen ligt bij het bevoegd gezag van de school.

Taken en verantwoordelijkheden van de functionarissen binnen de onderwijsondersteuningsstructuur (extra ondersteuning) worden hieronder toegelicht.

Ondersteuningscoördinator (OC) eindverantwoordelijk

Taken en verantwoordelijkheden

- De OC is de centrale functionaris van alle ondersteuning binnen de school en onderhoudt contact met alle geledingen.
- Draagt bij aan ontwikkeling en implementatie van het ondersteuningsbeleid in de school.
- Stuurt OC's Mavo, Havo en VWO, de GZ-psycholoog en leerlingbegeleiders aan
- Is voorzitter van het IZAT (interne ZAT). Samen met de leden van het Expertisepunt bespreekt zij de cognitieve leer- en/of sociaal-emotionele problematiek bij leerlingen en stelt op basis daarvan een plan van aanpak op.
- Is voorzitter van het Kernteam. Het Kernteam bestaat uit de Schoolmaatschappelijk werker, de Schoolverpleegkundige, de Leerplichtambtenaar en de OC. Zij bereidt de Kernteamvergaderingen voor. In deze vergaderingen wordt een plan van aanpak opgesteld en een tijdspad bepaald.
- Ziet erop toe dat relevante gegevens en informatie in het leerlingvolgsysteem Magister opgenomen wordt.

Organisatie

- De ondersteuningscoördinator legt verantwoording af aan de schoolleiding (werkwijze, resultaten, cijfers e.d.) en adviseert met betrekking tot verdere ontwikkeling van de visie op leerlingondersteuning.

- De ondersteuningscoördinator is door de partijen gemandateerd om hulpverleners van de convenantpartijen aan te sturen met het oog op het plan van aanpak.
- De ondersteuningscoördinator wordt in staat gesteld de taken uit te voeren zoals in het ondersteuningsplan omschreven: zij is gemandateerd om betrokken collegae aan te sturen met het oog op het plan van aanpak.
- De ondersteuningscoördinator vertegenwoordigt de school bij externe overlegsituaties, bijvoorbeeld overleg tussen Kernteams of het OC overleg.

Ondersteuningscoördinator (OC) Mavo, Havo en VWO

Taken en verantwoordelijkheden

- Coördineert de ondersteuning voor leerlingen in samenwerking en in overleg met de mentoren, de coördinatoren en de correctoren van de betreffende afdeling.
- Is het eerste aanspreekpunt m.b.t. leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften voor mentoren/coördinatoren/correctoren. Op basis van een analyse stelt de OC vast of er ondersteuning ingezet moet worden.
- Neemt deel aan het IZAT. Samen met de leden van het Expertisepunt bespreekt zij de cognitieve leer- en/of sociaal-emotionele problematiek bij leerlingen en stelt op basis daarvan een plan van aanpak op.
- Stelt een behandelplan op en maakt, indien nodig, een OPP en handelingsafspraken voor de docenten.
- Informeert mentoren, docenten en coördinatoren/teamleider m.b.t. de ondersteuning aan leerlingen.
- Is aanwezig bij leerlingbesprekingen en rapportvergaderingen indien gewenst.
- Draagt bij aan ontwikkeling en implementatie van het ondersteuningsbeleid in de school.
- Ziet erop toe dat relevante gegevens en informatie in het leerlingvolgsysteem Magister opgenomen wordt.

Organisatie

- De OC is door de partijen gemandateerd om hulpverleners van de convenantpartijen aan te sturen met het oog op het plan van aanpak.
- De OC wordt in staat gesteld de taken uit te voeren zoals in het ondersteuningsplan omschreven: zij is gemandateerd om betrokken collegae aan te sturen met het oog op het plan van aanpak.
- De OC legt verantwoording af aan de OC eindverantwoordelijk (werkwijze, resultaten, cijfers e.d.) en adviseert met betrekking tot verdere ontwikkeling van de visie op leerlingenondersteuning.

Orthopedagoog / GZ-psycholoog

Taken en verantwoordelijkheden

De orthopedagoog verricht werkzaamheden gericht op een verantwoorde (ver-)plaatsing en begeleiding van de leerlingen door:

- Het begeleiden van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte (kortdurend en oplossingsgericht), veelal gerelateerd aan psychische en/of psychiatrische problematiek.
- Het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek zoals intelligentieonderzoek en persoonlijkheidsonderzoek. Handelingsgerichte diagnostiek is het uitgangspunt.
- Het schrijven van een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) waarin ondersteuningsbehoeften van een leerling vertaald worden naar de aanpak voor docenten in de klas en de inzet van extra ondersteuning.
- Het ondersteunen, adviseren en begeleiden van docenten en docententeams m.b.t. de individuele aanpak of groepsgerichte aanpak van leerlingen.
- Het uitvoeren van dyslexie onderzoek en ondersteunen van de RT-ers m.b.t. dyslexie-begeleiding en dyslexiebeleid.

- Het overleg voeren met externe instanties.
- Het adviseren over de ondersteuningsbehoeften van leerlingen en arrangementen voor leerlingen en het ondersteunen van de OC bij de administratieve afhandeling van Loket-aanvragen.
- De orthopedagoog neemt deel aan het IZAT en geeft op basis van eigen deskundigheid advies.
- De orthopedagoog legt alle begeleidingsafspraken, OPP 's en evaluaties vast in het leerlingvolgsysteem Magister.
- De GZ-psycholoog heeft kennis van en kan verwijzen naar instellingen en organisaties in de regio en is op de hoogte van effectieve behandelmethoden.

De GZ-psycholoog is verantwoordelijk zich te houden aan de voor hem geldende beroepscode.

Organisatie

- De orthopedagoog krijgt opdracht via het IZAT of in het geval van urgentie rechtstreeks van de OC.
- De orthopedagoog geeft indien nodig handelingsadviezen aan mentoren/docenten in overleg met OC.
- De orthopedagoog legt verantwoording af aan de OC.

Leerlingbegeleider

Taken en verantwoordelijkheden

- De LB begeleidt individuele leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op gedragsmatig of sociaal-emotioneel gebied.
- Is er voor leerlingen die behoefte hebben aan individuele begeleiding.
- Begeleidt leerlingen met plannings-, organisatie-, motivatie- en cognitieve problemen die door de OC of het Kernteam zijn doorverwezen.
- Werkt vraaggestuurd en stemt af met de mentor, docenten, ouders en leerling omtrent de ondersteuningsbehoeften en het OPP.
- Werkt met een OPP en werkt planmatig en doelgericht.
- Stemt, met toestemming van ouders, af met betrokken hulpverleners.
- Registreert in Magister en overlegt met ouders en eventueel andere betrokkenen.
- Is op afroep beschikbaar voor het IZAT en het Kernteam en geeft op basis van eigen deskundigheid advies.

Organisatie/communicatie

- De LB krijgt opdracht via het IZAT of in geval van urgentie rechtstreeks via de OC.
- De LB geeft handelingsadviezen aan mentor/docenten in overleg met OC eindverantwoordelijk en koppelt terug naar het IZAT.
- De LB er legt verantwoording af aan de OC eindverantwoordelijk.
- De LB onderhoudt in het kader van de begeleiding contacten met de leerling, ouders, de mentor, de ondersteuningscoördinator, het IZAT en eventueel het Kernteam.

Schoolmaatschappelijk werker

Taken en verantwoordelijkheden

De schoolmaatschappelijk werker werkt voor Stimenz en is voor 8 uren per week gedetacheerd op het Christelijk Lyceum.

- Hij/zij werkt binnen de ondersteuningsstructuur van de school.
- Hij/zij werkt met leerlingen, ouders, mentor, docenten en Ondersteuningscoördinator
- Hij/zij werkt vanuit methodieken die preventief, curatief, outreachend, individueel en/of systeemgericht zijn.

- Is de schakel naar het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG kan een indicatie afgeven voor jeugdhulpverlening.
- Maakt deel uit van het Kernteam.

Organisatie/communicatie

De Schoolmaatschappelijk werker is van toegevoegde waarde voor de ondersteuningsstructuur binnen de school. Hij/zij vormt een belangrijke schakel tussen het onderwijs en de jeugdhulpverlening.

Hij/zij legt verantwoording af aan de OC van de school en zorgt voor bekendheid van SMW bij het personeel, de leerlingen en de ouders.

3.4.3 Vormen van overleg rondom ondersteuning

IZAT – Intern Zorg Adviesteam

Het IZAT bespreekt tweewekelijks de voortgang van leerlingen met een ondersteuningsvraag, maar ook leerlingen die ter bespreking worden ingebracht door de coördinator d.m.v. een aanmeldformulier. Ouders geven hiervoor toestemming.

Voor deze leerlingen wordt een probleemanalyse gemaakt en vervolgens een plan van aanpak. Er worden afspraken gemaakt met betrekking tot de begeleiding van de leerling en het bijbehorend tijdspad, daarbij de ondersteuningsmogelijkheden binnen de school in acht nemend.

Het Intern Zorg Adviesteam bestaat uit:

- Ondersteuningscoördinator
- Orthopedagoog
- Leerlingbegeleider
- Mentor (op afroep)
- Coördinator (op afroep)

De Ondersteuningscoördinator is eindverantwoordelijk voor alle communicatie met betrekking tot de leerling. Informatie wordt vastgelegd in het dossier van de leerling in het leerlingvolgsysteem Magister.

Kernteam

Vanaf maart 2016 werken alle VO-scholen van het Samenwerkingsverband met een Kernteam. Wanneer de ondersteuningsmogelijkheden van de school niet toereikend blijken te zijn, wordt een leerling besproken in het Kernteam.

Het kernteam richt zich specifiek op leerlingen met complexe problemen. De verschillende deskundigen kunnen op meer terreinen tegelijkertijd ondersteuning en begeleiding bieden en problemen dus integraal aanpakken. Ouders moeten hiervoor toestemming verlenen.

Het Kernteam komt driewekelijks bij elkaar en de Ondersteuningscoördinator is voorzitter.

Het Kernteam bestaat uit:

- CJG Jeugdarts
- Leerplichtambtenaar
- Schoolmaatschappelijk werker
- Ondersteuningscoördinator

VO loket Passend Onderwijs

Het VO loket Passend Onderwijs is het onafhankelijk en multidisciplinair orgaan van het samenwerkingsverband en heeft tot taak om te beoordelen of leerlingen toelaatbaar zijn tot het speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, leerwegondersteunend onderwijs of de schakelvoorziening. Daarnaast adviseert het VO loket Passend Onderwijs de scholen over de ondersteuningsbehoefte van een leerling en het toekennen van extra ondersteuningsarrangementen en daarmee dus het toewijzen van extra middelen.

Ouders geven toestemming voor de aanmelding van een leerling bij het VO loket Passend Onderwijs.

4. Conclusie en ambities

In de afgelopen jaren hebben we op het Christelijk Lyceum geïnvesteerd in de verbetering van de ondersteuningsstructuur.

Op alle niveaus in de school wordt minder vanuit problemen en meer vanuit mogelijkheden gedacht om leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte binnen onze school goed op te vangen. De structuur van de ondersteuning heeft een duidelijke vorm gekregen en de routing binnen de school voor leerlingen met een ondersteuningsvraag is inmiddels helder.

Sinds het schooljaar 2015-2016 hebben we binnen het Expertisepunt een fysieke opvangplek gecreëerd voor leerlingen.

Het is onze intentie om te investeren in het monitoren en borgen van wat er tot op heden is opgestart en neergezet. Daarnaast willen wij ons richten op nieuwe speerpunten.

Werkend aan de ondersteuningsstructuur op school realiseren wij ons dat het kennen van onze grenzen aandacht verdient, juist om de kwaliteit van de ondersteuning te kunnen waarborgen.

5. Ontwikkelagenda

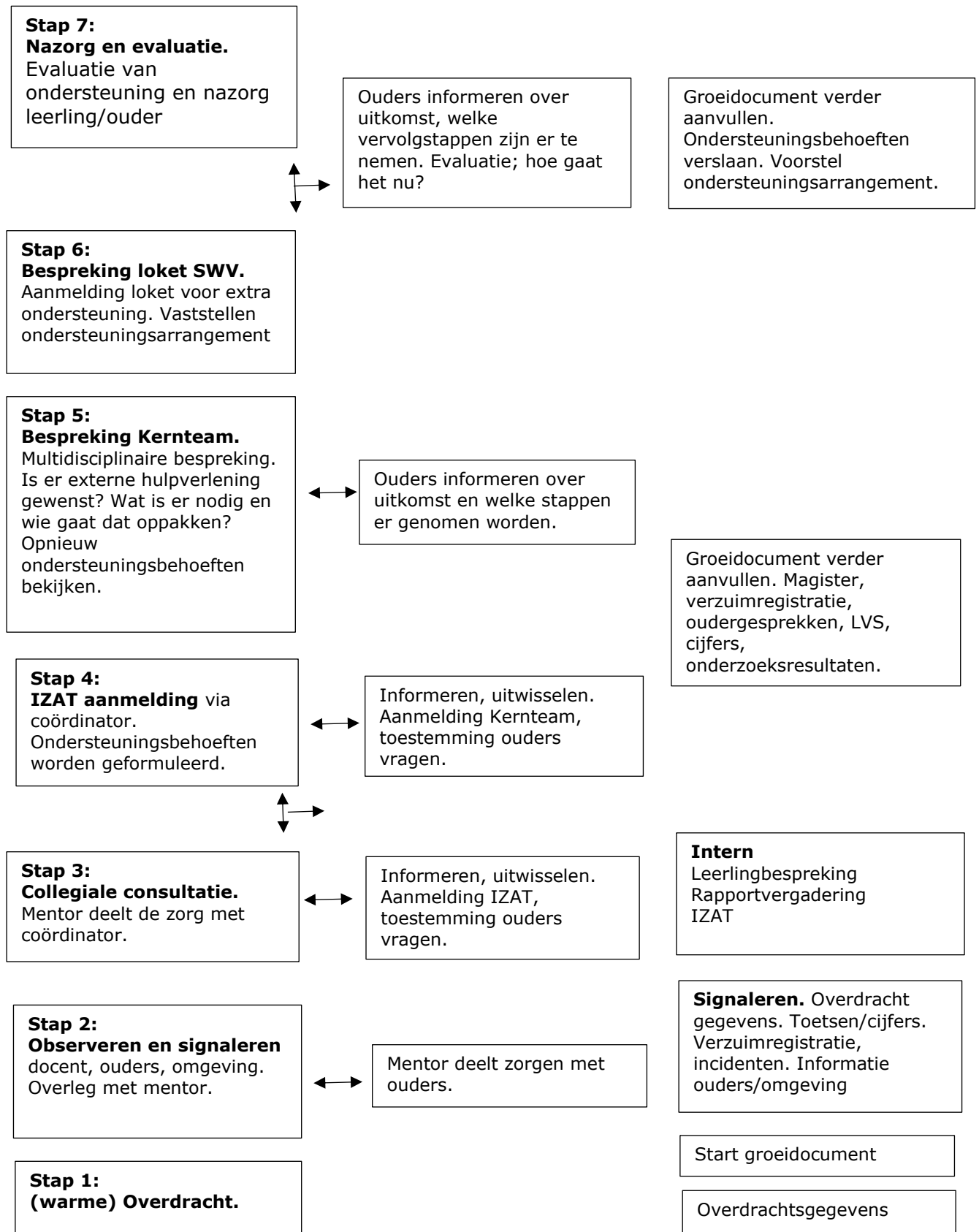
1. We streven ernaar Magister meer in te zetten als Leerlingvolgsysteem. Er zal meer aandacht moeten komen voor de mogelijkheden die Magister biedt om informatie rondom leerlingen met een ondersteuningsbehoefte goed te documenteren. Er wordt nog te weinig gebruik van gemaakt.
2. We vinden het van belang structureel de interne ondersteuningsstructuur te evalueren. We zullen dit schooljaar een enquête afnemen onder collega's en hen bevragen op hun bevindingen mb.t. Passend Onderwijs. Er zijn collega's die aangeven meer behoefte te hebben aan expertise op dit gebied.
3. Voor mentoren wordt een handleiding gemaakt ter verduidelijking van wat er binnen de ondersteuning van hen verwacht wordt.

Bijlage 1

Ondersteuningsroute

Contact ouders/omgeving

Te gebruiken

Bijlage 2

1) Aanpassing van de onderwijssituatie

Basisondersteuning	extra ondersteuning
1.1 Samenwerkingsrelatie met de leerling	
Op onze school ziet de mentor zijn mentorleerlingen meerdere keren per week in de les	
Op onze school bouwt de mentor een vertrouwensband op met de leerling	
De leerling heeft een vast aanspreekpunt binnen de school, waar hij dagelijks op terug kan vallen	
Op onze school voert de mentor individuele gesprekken met de leerling	
Op onze school kan een leerling, indien nodig, wekelijks doelgerichte gesprekken voeren over de doelen uit het OPP	Indien nodig kunnen er gesprekken met een medewerker uit het Expertisepunt gevoerd worden.
Op onze school kan een leerling, indien nodig, wekelijks gesprekken voeren met een medewerker uit het ondersteuningsteam	
Op onze school worden de leerlingen, indien mogelijk, betrokken bij het opstellen van hun (leer)doelen in het OPP	
1.2 Pedagogisch klimaat	
Op onze school is een positief schoolklimaat voor de leerlingen: <ul style="list-style-type: none"> - er gelden positief geformuleerde gedragsregels - de leerling ontvangt feedback op concreet waarneembaar gedrag - positief gedrag van de leerling wordt benoemd en gestimuleerd door alle medewerkers - leerlingen worden door alle medewerkers direct aangesproken op hun (ongewenste) gedrag op school - docenten kennen hun leerlingen bij naam - er worden gezamenlijke afspraken gemaakt over de aanpak van gedrag in de klas en in vrije situaties op school en die afspraken worden periodiek getoetst 	
Alle medewerkers van onze school geven signalen over leerlingen door aan de mentor van de leerling	
Alle medewerkers van onze school geven zorgwekkende signalen over een leerling door aan de ondersteuningscoördinator/intern begeleider	
Onze school handelt actief conform een pestprotocol	
Binnen onze school is een gedragscode opgesteld waarin vastgelegd is hoe we met elkaar om horen gaan	
Een docent kan naast de gezamenlijke gedragsafspraken, maatwerk bieden voor individuele leerlingen	Via het Expertisepunt kunnen er individuele regels en afspraken vastgelegd worden.
Op onze school vindt minstens twee keer per jaar leerling-/groepsbespreking plaats (buiten de rapportvergadering om)	Incidenteel vindt er met de docenten afstemming plaats over leerlingen.

Op onze school is er (les)aanbod voor leerlingen met problemen op het gebied van sociale vaardigheden	SOVA op maat.
Op onze school kan de leerling ondersteuning krijgen om faalangst te verminderen of onder controle te krijgen.	Faalangstreductietraining op maat.

1.3 Controle van de schoolgang	
Onze school handelt actief conform een verzuimprotocol	
Het verzuimprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd met de leerplichtambtenaar	
Absenties worden elk lesuur geregistreerd in het leerlingvolgsysteem (LVS)	
Op onze school wordt de absentieregistratie met regelmaat gecontroleerd op zorgwekkend-/signaalverzuim	
Op onze school wordt bij afwezigheid van een leerling dezelfde dag met de ouders/verzorgers gebeld	Er zijn duidelijke afspraken gemaakt met de ouders van een leerling met ondersteuningsbehoefte over aanwezigheid, dit staat vastgelegd in het OPP.
Onze school signaleert zorgwekkend ziekteverzuim en treedt in gesprek met ouders/verzorgers wanneer dit voorkomt	
De leerling wordt, met toestemming van ouders/verzorgers, besproken in het kernteam zodra er sprake is van zorgwekkend ziekteverzuim	
Op onze school wordt de leerplichtambtenaar ingeschakeld bij vermoedens van ongeoorloofd verzuim	
Op onze school kan een leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte onderwijstijdverkorting/aangepast lesrooster krijgen indien nodig (en wanneer dit verantwoord kan worden naar de inspectie)	

2) Aanpassing leersituatie

2.1 Didactisch-klimaat	
De lessen op onze school hebben een vaste, voor de leerling inzichtelijke structuur	
Op onze school ontvangen de leerlingen les in studievaardigheden	Vanuit het Expertisepunt kunnen leerlingen kortdurend gecoacht worden op het gebied van studievaardigheden.

2.2 Ondersteuning bij huiswerk (afhankelijk van de uitstroombestemming)	
Op onze school kan de leerling wekelijks ondersteuning krijgen bij het gebruik van de agenda	Individueel kunnen leerlingen met een ondersteuningsbehoefte gecoacht worden.
Op onze school kan de leerling wekelijks ondersteuning krijgen bij het plannen van het huiswerk	Individueel kunnen leerlingen met een ondersteuningsbehoefte gecoacht worden.

Op onze school kan de mentor, indien afgesproken, contact met ouders onderhouden over het huiswerk	
Indien afgesproken is er voor de leerling de mogelijkheid om individueel de dag voor- en na te bespreken.	Vanuit het Expertisepunt kan een leerling met een ondersteuningsbehoefte de dag starten en eindigen in het EP.
De leerlingen kunnen hun huiswerk maken op school	
De leerlingen kunnen onder didactisch toezicht hun huiswerk maken op school	Ontwikkel-punt 2018
Op onze school is de opbouw en het onderwerp van de les voor de leerling zichtbaar (op het bord)	
Indien er sprake is van huiswerk (afhankelijk van uitstroombestemming) wordt het huiswerk elke les genoteerd op het bord	
Indien er sprake is van huiswerk (afhankelijk van uitstroombestemming) heeft elke docent aandacht voor het gemaakte en geleerde huiswerk van de leerling	
Indien er sprake is van huiswerk (afhankelijk van uitstroombestemming) is het opgegeven huiswerk inzichtelijk voor ouders	

3) Aanpassingen lesmaterialen/lesinstructie

3.1 Instructie	
Op onze school is er de mogelijkheid tot verlengde instructie binnen de les	
Op onze school is er de mogelijkheid tot herhaalde instructie	
Op onze school kunnen instructies visueel ondersteund worden	
3.2 Leerachterstanden <i>(achterstanden die niet correleren met cognitieve vaardigheden)</i>	
Op onze school is het mogelijk om kortdurende ondersteuning te krijgen bij het inhalen van leerachterstanden (buiten de les)	
Op onze school kunnen leerlingen met een taalachterstand tijdelijk extra ondersteuning krijgen	
Op onze school kunnen leerlingen met een achterstand in rekenen tijdelijk extra ondersteuning krijgen	
Op onze school kunnen leerlingen extra oefenmateriaal krijgen	
3.3 Dyslexie/Dyscalculie	
Op onze school wordt in het eerste schooljaar een dyslexiescreening gedaan als er vermoedens van dyslexie zijn	

Na screening en remedial teaching vindt mogelijk dyslexieonderzoek plaats op school	
Op onze school heeft een leerling met een dyslexieverklaring recht op extra faciliteiten	
Onze school heeft een remedial teacher/dyslexiebegeleider in dienst	
Op onze school kunnen leerlingen met dyslexie tijdelijk extra ondersteuning krijgen	
Op onze school vindt screening plaats op dyscalculie/ernstige rekenproblemen als hier aanleiding toe is	
Op onze school heeft een leerling met een dyscalculieverklaring/ernstige rekenproblemen recht op extra faciliteiten	
Op onze school kunnen leerlingen met dyscalculie of ernstige rekenproblemen kortdurende/tijdelijke begeleiding krijgen	

3.4 Aanpassing lesprogramma	
Op onze school kan een leerling, indien nodig, aanpassingen krijgen in het lesprogramma zodat deze (meer) aansluit bij de ondersteuningsbehoeftes	
Op onze school is het mogelijk om te versnellen in het lesprogramma	Ontwikkelpunt 2018
Op onze school is het mogelijk om te vertragen in het lesprogramma	Ontwikkelpunt 2018
Op onze school is het mogelijk om enkele vakken op een ander niveau te doen	Ontwikkelpunt 2018
Op onze school is het mogelijk om te verbreden: extra stof aan te bieden in de breedte	Ontwikkelpunt 2018
Op onze school is het mogelijk dat extra verdiepingsstof wordt gegeven	Ontwikkelpunt 2018

4) Aanpassing ruimtelijke omgeving

4.1 Overzichtelijke, prikkelarme omgeving	
Op onze school zijn de lokalen ordelijk ingericht	
Op onze school kan een leerling, indien afgesproken, een vast werkplek krijgen.	
Op onze school kan een leerling incidenteel in een andere prikkelarme omgeving werken	Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte kunnen gebruik maken van het Expertisepunt
Op onze school zijn er aparte ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende de pauzes en andere vrije momenten kunnen verblijven	Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte kunnen gebruik maken van het Expertisepunt

4.2 Toegankelijkheid	
Onze school is deels rolstoeltoegankelijk	
Op onze school kan een leerling gebruik maken van aangepast meubilair	

5) Inzet expertise

5.1 Inzet expertise	
Op onze school is een ondersteuningscoördinator aanwezig	
Op onze school is een leerlingbegeleider/counselor aanwezig	
Op onze school is een vertrouwenspersoon aanwezig	
Op onze school is een coach/begeleider voor docenten aanwezig	
Op onze school is een orthopedagoog of (gz-)psycholoog aanwezig	
Op onze school is een maatschappelijk werker/jeugdhulpverlener aanwezig	
Op onze school is een remedial teacher (dyslexie/dyscalculie) aanwezig	
Wij kunnen een beroep doen op een jeugdverpleegkundige/schoolarts verbonden aan onze school	
Er is een leerplichtambtenaar verbonden aan onze school	
Wij kunnen een beroep doen op de wijkagent	

6) Ondersteuningsstructuur

6.1 Deskundigheidbevordering	
Op onze school is er intervisie voor docenten	Voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte wordt intervisie voor docenten vanuit het Expertisepunt verzorgd.
Op onze school kunnen er casussen besproken worden onder begeleiding van een lid van het ondersteuningsteam	Vanuit het Expertisepunt wordt dit geïnitieerd.
De docenten van onze school beschikken over voldoende handvatten voor goed klassenmanagement	
De docenten van onze school beschikken over voldoende handvatten hoe om te gaan met leerlingen met extra ondersteuningsbehoeftes	Voortkomend uit het OPP en de ondersteuningsbehoeften van de leerling worden handelingsadviezen opgesteld voor docenten en indien nodig besproken.

6.2 Docentenondersteuning	
Op onze school is coaching voor nieuwe docenten beschikbaar	
Op onze school is coaching beschikbaar op klassenmanagement	
Op onze school is coaching beschikbaar over communicatie/gespreksvoering	
Op onze school is coaching beschikbaar op het gebied groepsproces/groepsdynamica	
Op onze school is coaching beschikbaar gericht op de aanpak van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften	Vanuit het Expertisepunt kan, indien nodig, coaching ingezet worden.

6.3 Route inzet ondersteuning	
Op onze school is er een duidelijke route voor de aanvraag van bespreking van een leerling in het ondersteuningsteam.	
Op onze school wordt de ondersteuningsvraag van de leerling tijdig en adequaat opgepakt door het ondersteuningsteam.	
Op onze school bespreekt een lid van het ondersteuningsteam de uitkomsten van de besprekingen met ouders	
Op onze school zijn de uitkomsten van de besprekingen inzichtelijk voor alle betrokkenen op school	
Op onze school is de voortgang van het ondersteuningstraject inzichtelijk voor alle betrokkenen, inclusief ouders	
Op onze school wordt de voortgang van het ondersteuningstraject vastgelegd	
De voortgang en ondersteuning van de leerling wordt minimaal twee keer per jaar besproken met ouders	

6.4 Verslaglegging en OPP	
Op onze school wordt de ondersteuningsbehoefte van de leerling vastgelegd in het LVS.	
Op onze school wordt extra ondersteuning vastgelegd in een OPP. Het OPP wordt in Magister vastgelegd.	
De handelingsadviezen van de leerling (uit het OPP) zijn bekend bij de betrokken docenten	
Op onze school weten alle betrokkenen rondom de leerling waar het OPP te vinden is	

6.5 Beleid en organisatie	
Op onze school is er structureel aandacht voor het vergroten van deskundigheid van personeel	
Op onze school zijn de taken van de mentor vastgelegd	
Op onze school zijn de taken van de ondersteuningscoördinator/intern begeleider vastgelegd en worden jaarlijks geëvalueerd	
De ondersteuningsstructuur van de school is vastgelegd en inzichtelijk voor medewerkers en ouders	
Op onze school kent een ieder het schoolondersteuningsprofiel	
Het schoolondersteuningsprofiel is toegankelijk voor iedereen	
Op onze school wordt gewerkt volgens een dyslexieprotocol	
Op onze school wordt gewerkt volgens een dyscalculieprotocol	Ontwikkelpunt 2017-2018
Op onze school wordt gewerkt volgens een protocol medische handeling	
Op onze school wordt gewerkt conform vastgestelde privacyreglementen	
Op onze school wordt gewerkt volgens de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	
Op onze school is een schoolveiligheidsplan aanwezig en inzichtelijk voor iedereen	

7) Samenwerking deskundigen

7.1 Samenwerkingsrelatie met ouders	
Op onze school wordt het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) in samenspraak met ouders en leerling opgesteld	
Op onze school wordt de inzet van extra ondersteuning in overleg met ouders bepaald	
Op onze school bespreekt de mentor en/of de ondersteuningscoördinator zorgen met de ouders	
Op onze school informeert de mentor ouders over zorgwekkende signalen van de leerling	
Op onze school consulteert de mentor ouders of zij dezelfde signalen zien	
Op onze school informeert de mentor ouders over positieve ontwikkelingen van de leerling	

7.2 Samenwerkingsrelatie met externe betrokkenen	
Er is regelmatig contact tussen school en de betrokken hulpverlening van de leerling	
Er wordt multidisciplinair overleg met externe betrokkenen georganiseerd	
De ondersteuning op onze school wordt afgestemd met de externe hulpverlening (gezamenlijke doelen)	
Er is kennis van de sociale kaart, zowel op zorgvlak als op het gebied van (beschermd) vrijetijdsbesteding	